

Anders Adells

SLÄKTFÖRENING

MEDLEMSBLAD

Nr 64 Okt. 2003

Anders Adells släktförening

Medlemsblad nr 64, oktober 2002

Några släktnotiser

Vigsel

Tomas Adell, född den 24 feb. 1981 och son till Lena och Niklas Adell, ingick den 6 sept. 2003 äktenskap med Victoria Macartney, född den 21 sept, 1982 och dotter till Roberta och Gerald Macartney. Paret är bosatt i Belfast, Nord-Irland.

Födelsedagar

9/4	Catarina Jacobsson /DIII 1 c/	50 år	Anita Englund /EIV 1 a – 1	50 år
10/4	Eva Jonson /EIII 3 a/	60 år	Lennart Söderling F/BIII 2/	80 år
26/4	Eivor Adell /D I 1/h	80 år	Jan Peter Nieport /AI 8 a – 1/	50år

Adressändringar

Inga Lisa Adell Stora Gatan 6 A 731 30 Köping tel 0221-10358
Anna-Britt Duveborn Adell Nunnesitgen 9 296 35 Åhus tel 044-241689

Redaktörens ruta

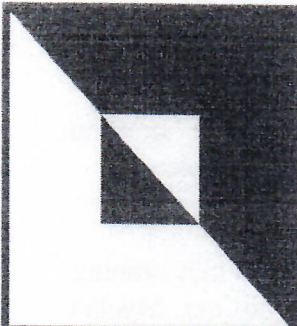
I förra numret hoppades jag att få bidrag från föreningens unga medlemmar. Det har infriats. Jag har fått det från några unga och från deras farföräldrar. I det här numret låter jag de unga börja – i förhoppning att flera ska lockas att skriva. Jag väntar givetvis på en fortsättning. Välkomna med vad ni vill berätta om ert liv, det gäller också mellangenerationen. Urklipp som berör slakten är också trevligt att få. Det är onekligen roligare med en välfylld tidning än med en tunn. Så ta er samman och tänk efter vad ni vill berätta om. Underrätta också mig eller Niklas Adell, Ekholmsvägen 407 589 29 Linköping, 013-16 29 75 niklas@landeryd.com om alla förändringar i slakten. På återseende vid kommande släktnöte. Hälsningar!

Öved

Anders Adells släktförening

Ordf Ann-Sofi Ringkvist Bygdegatan 236 583 31 Linköping 013-21 32 36
V ordf Anette Nystrand Ekholmsvägen 59 589 29 Linköping 013-21 32 75
Kassör Stefan Adell Lindesbergsgat 5 582 53 Linköping 013-12 83 49
Föreningen har postgirokonto 32 02 38 – 8, Anders Adells släktförening.
Redaktör Öved Adell Höjdenvägen 5 688 91 Storfors 0550-70023

Mitt intresse—Ridning.

Mitt stora intresse är ridning.
Jag gillar hästar, hundar och katter

Hej

Jag ha ridning som mitt stora intresse, jag har fyra ponnys och en häst som jag tävlar i banhoppning. Jag har under flera år dagligen arbetat med hästarna. Vi har ett träningsprogram som rullar och ger mig och hästarna den träning som krävs för att jag skall nå mitt mål—OS 2008 i Kina. Jag har en häst som heter "As you Like It" som är efter Turban Rose, Athlet, Cor de la Briere — en Celle Francais häst som har kapaciteten och förutsättningarna för att kvala till OS 2008.

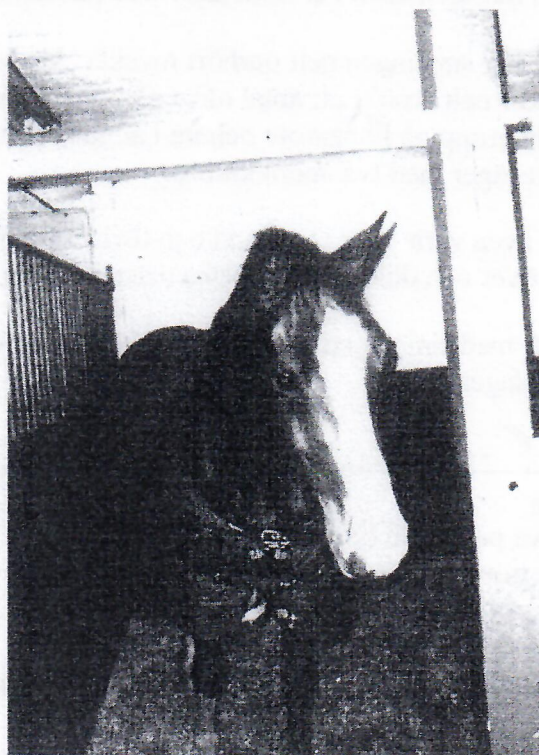
Jag hoppas att mina kunskaper och min talang skall räcka till att uppfylla mina mål, det är i alla fall det som jag strävar efter i min träning och tävlings verksamhet. Vi är ute i princip varje helg och tävlar runt om i landet. När man tävlar i

hoppning så är det viktigt att man själv också är i trim - det är jobbigare än vad man kan tro att rida.

En dag i stallet börjar 07.00 då vi fodrar alla hästarna, sedan skall det mockas och alla boxarna skall göras i ordning. Man förbereder hästarnas mat, man tar ner hö från skullen och man fyller på med nytt spån.

När jag kommer hem från skolan börjar jag med att borsta hästarna—sedan rider jag efter det schema vi har gjort tillsammans med min tränare.

Två gånger i veckan åker vi med hästarna på hoppträning. Vid 20.00 tiden får hästarna sin kvällsmat och sedan är det natt för dom. Då är det läxornas tur. Hälsningar från Regina Adell

Hästar i mitt stall;
As You Like It — bilden
Marco
Golden Boy
Orloff
Crystal Loop

Jag heter Emma Knight och är 16 år. Sedan drygt ett och ett halvt år tillbaka tränar och tävlar jag för Ystads simsällskap. Mitt bästa simsätt är bröstsim, men jag är även bra på långdistans frisim.

Hösten 1994 deltog jag, som sjuåring, i min första simtävling på bortaplan. Att säga att det gick bra för mig då är nog att ta i eftersom jag blev diskvalificerad i mitt enda lopp.

Det har gått ett antal år sedan dess och mycket har hänt med min simning. Tekniken har utvecklats till det bättre och mina tider har gått ner. Mycket av detta beror naturligtvis på all den träning jag lägger ner för att bli bättre på min sport. Som simmare i Ystads simsällskaps A-grupp tränar jag simning 6 gånger i veckan, varje gång 2 timmar. Förutom detta har jag ett eget styrketränningsprogram som jag gör ett antal gånger varje vecka.

Det senaste året har jag gått fram oerhört mycket, ja bara det senaste halvåret har mina tider rasat. Jämför man mina nuvarande personliga rekord med de jag hade för ett år sedan förstår man kanske hur mycket det rör sig om. Till exempel har jag förbättrat min tid på 200 meter bröstsim med nära 10 sekunder och min tid på 100 m bröstsim med 6 sekunder. Denna utveckling har inneburit att jag tagit ett stort kliv upp i resultatlistor och rankinglistor. Som exempel kom jag förra året 39:a på 100 bröstsim vid de svenska mästerskapen i år kom jag 13:de på samma sträcka.

FOTO: Thorsten Persson YA 030211

För mig har simningen gett oerhört mycket. Jag har fått träffa många nya människor och besökt ett antal olika platser i världen. I april/maj i år var jag på träningsläger med min grupp på Lanzarote och nu i augusti "bussade" vi ner till Österrike för en veckas uppstartsläger med två andra klubbar.

Jag har även varit över i England och tävlat ett antal gånger. För närvarande ser jag fram emot att åka över och delta i de engelska mästerskapen om bara tävlingskalendern tillåter det.

Mitt mål med simningen har alltid varit att få representera Sverige och att ingå i det svenska simlandslaget.

Meriter

SM elva på 200 m bröstsim i långbana 2003

trettonde på 50 och 100 m bröstsim i långbana 2003

JSM sexa på 50 och 200 m bröstsim i långbana 2003

sjuva på 100 m bröstsim i långbana 2003

Skånsk mästarinna och skånsk juniormästarinna på 1500 m frisim 2003

Rankad andra -87:a i Sverige på 800 frisim i långbana 2003

SM/JSM kvalad på:

50, 100, 200 m bröstsim

200 m medley

400, 800, 1500 m frisim

Musiken framför allt

De som känner mig vet att musik länge har varit mitt kanske allra största intresse. Visst har jag som alla andra många intressen, för min del är det Tv-spel och japansk anime (tecknad film), men musiken är det som jag lägger mest tid på.

Tomelilla Gosskör startades hösten 1992 och jag har varit med från den första övningen i församlingshemmets källare. Jag minns hur *Anita*, körens ledare i 10 år, var på besök i min klass för att berätta om den nya kören som bara var för killar. Elvis och annat skoj utlovades och när den första övningen skulle börja så var vi ett ganska stort gäng killar som förväntansfullt hängde på låset in till *musikrummet*.

Jag har haft fantastiskt roligt med kören genom åren och gjort mer än vad jag kan komma ihåg. Varje år så har gosskören flitigt medverkat vid den årliga gosskörsfestivalen i *Rättvik*. Där samlas gosskörere från Sveriges alla hörn, ibland t.o.m. från utlandet, för att sjunga tillsammans. Men det är inte bara det musikaliska som är det viktiga. Den sociala biten är minst lika viktig.

Ett av körens större projekt var *Vintergatan* som vi turnerade med ett bra tag. Här blandade vi gregorianska hymner med klanger från oljefat, stålrör, plåtar, fäljar och annat skrot som vi hade samlat ihop. Vi tog ner allt till församlingshemmet och där sorterade vi ut det som "lät bäst". Efter det följde många och långa repetitioner innan vi äntligen kunde ge oss ut och börja framträda. Men det var värt mödan. Under den "turné" som följde framträdde vi bl.a. i Göteborg, Stockholm, Köpenhamn och inte minst i Lunds Domkyrka.

Kören har haft stor betydelse för mina framtidsval. Det började med att jag efter påtryckningar från Anita bestämde mig för att gå i musikklass på högstadiet. Sedan har det bara fortsatt genom det estetiska programmet och in på *Musikhögskolan i Malmö* där jag nyligen påbörjade mitt första år.

Jag har nämligen bestämt mig för att läsa till musiklejare. Även här har kören spelat stor roll i mitt val. Under flera år nu har jag tillsammans med Anita arbetat med de minsta killarna i kören som kallas för *gossetterna* och är mellan 4 -10 år. Det är väldigt roligt, dels att arbeta med barn, men också att arbeta med något som jag tycker så mycket om som musik. Jag tycker att det är viktigt att välja ett arbete som man inte blir trött på i första taget.

Den utbildning som jag går heter *Ga* och efter den blir man grundskole- och gymnasielejare i musik och ett valt sidoämne, vad man nu väljer. Utbildningen är minst 9 terminer lång, d.v.s. minst 4 och ett halvt år. Efter att ha pendlat till min gymnasieskola *Heleneholm*, som också ligger i Malmö, i 3 år så är jag ganska trött på att se samma stationer swischa förbi utanför fönstret. Så jag letar för fullt efter en lägenhet i stan tillsammans med två klasskompisar från gymnasiet. Men det är lättare sagt än gjort. Det verkar vara näst intill omöjligt att få tag i en lägenhet i Malmö, åtminstone om man är tre ungdomar som vill bo ihop. Men skam den som ger sig.

För tillfället har jag alltså fullt upp med högskolestudier. Det är jobbigt och motigt ibland men också otroligt kul. Precis som det ska vara.

Nine

Vintern 2002 blev Tomelilla Gosskör tillfrågade om de ville medverka i musikalen nine som skulle sättas upp på Musikteatern i Malmö. Killarna skulle medverka i 20 föreställningar under vårsäsongen och 20 under höstsäsongen. Då musikalen bygger på Fellinis film "8½" var det de yngre killarna som fick chansen att bli "musikalproffs".
Här berättar Victor om hur det var.

"Vi började repetitionerna hemma i Tomelilla med att öva in alla sångerna, text och musik. Men vid första repetitionen i Malmö upptäckte sångläraren att medan vi tränat in allt på engelska sjöng de andra på svenska – hem och lära in texterna på svenska.

Repetitionerna i Malmö var rätt så långa och mycket krävande. Det kunde ta timmar att gå igenom en scen. Ibland åkte vi in där helt i onödan, vi kom dit väntade i 3 timmar, och sen fick vi besked att vi skulle åka hem igen. Drygt.

Tiderna var rätt så jobbiga eftersom det antingen var repetition mycket sent efter skolan eller mycket tidigt på helgen. Vi var 4-6 timmar i Malmö, inräknat men bussturerna, och det blev lätt tråkigt. Bussen som hämtade och lämnade oss i Tomelilla brukade vara rätt så kul. Vi kunde spela kort och lyssna på musik när vi åkte dit och sova när vi åkte hem. En gång fick vi en jobbig chaufför, sa vi ett ord så blev vi utskällda. Vi klagade till teatern och efter det fick vi den roligaste chauffören dom hade (enligt oss).

Matsäcken nämner jag snabbt. Normalt hade jag pasta och iste men en gång hade jag tzatsiki och fy vad jag luktade vitlök i munnen.

Scenkläderna var mycket varma, det var som om man hade vinterkläder på sig mitt i sommarn. Vi hade på oss "äppelknyckarbyxor", stickiga yllestrumpor och kängor, tröja och en halvlång rock. I en av scenerna hade vi vit peruk, maskerad mask och hatt. Peruken kliade som sjutton.

Dom som hade gjorde kläderna var mycket snälla mot oss. Helt otroligt nog kommer dom fortfarande ihåg oss för när Emma var och pryade på teaterskrädderiet frågade dom om jag var hennes lillebror.

Sminket var för min del mycket jobbigt. När jag gjorde nine (det stavas med liten bokstav) så hade jag långt hår, ungefär ner till hakan, och det måste kamma bakåt i en gammaldags frisyra, så det blev mycket hårgelé som var mycket svårt att ta bort efter föreställningarna. Jag fick ha mikrofon, en liten "mygga" som fästes med tejp på kinden och sändaren i byxlinningen där bak.

Vi killar var mest för oss själva i logen när vi inte var på scen men tre av skådespelarna pratade vi med. Det var Rigmor Grönwall, Marianne Mörk och Jan Kyle (fråga inte vad jag tycker om Jan Kyle). Rigmor Grönwall var helt klart trevligast. Marianne Mörk var också snäll men i en scen skulle hon fånga in en pojke som sen fick sitta i hennes knä medan hon sjöng. Tyvärr var jag hennes favorit att ha i knät men när hon sjöng spottade hon en i ansiktet.

Jag var med i 3-4 scener. Ibland var jag med i en badscen, men jag var bara reserv och behövde bara göra den fyra gånger. I de andra scenerna var alla alltid med. I första scenen är vi nere vid ett hus på stranden och träffar en kvinna. När vi pratar med henne, något vi skolgossar inte får göra, kommer två nunnor som ser oss och vi springer iväg. Det här var spott scenen. Scen två är en kyrkoscen. Jag var en av dom som bar ett stort ljus. I den sista scenen, som är maskerad scenen, skulle vi bara skrika JAAAA och springa ner för en lång trappa i början och sen dansar vi. Kläderna på i sista scenen + väntan utanför = hjälp.

Det var roligt men inte precis en dans på rosor att vara med i en musikal. Det var sena kvällar och man fick verkligen sköta sig när var på teatern.”

Victor Knight

I medlemsblad nr 59 dec 2000 berättades om familjen Knights engagemang i Tomelilla gosskör och om herrarnas medverkan i en **gregoriansk vesper med "skrotmusik"**. Pojkarna Knight går på sitt sätt verkligen i farfar Arthurs fotspår. I Arthurs prästmötesavhandling "I Guds rika hus" finns ett kapitel om sången i kyrkan. Jag har klippt inledningen av detta kapitel.

Öved

SÅNGEN

— När de hade sjungit lovsången, gingo de ut till Oljeberget (Mark. 14:26).

Påskmåltiden var avslutad. Jesus och hans lärjungar hade efter sedvanan i Israel ätit det osyrade brödet och druckit vinet. Under måltiden hade man, såsom skick var bland judarna, sjungit lovsången, det stora Hallel: Psaltarens 116—118 psalmer. Förvisso sjöngs lovsången på den ton, som Jesus och hans män hade lärt uppe i Galiléen.

Så gingo de ut över bäcken Kidron till Oljeberget, till lidandet och korset.

Sången från Israel följde Kristi kyrka från dess första begynnelse. I Filippi sutto Paulus och Silas i det innersta fängelserummet med fötterna fastgjorda i stocken. Men smärtan och smäleken hindrade dem icke i deras lovsång. Mitt i natten voro de stadda i bön och lovade Gud med sång (Apg. 16:25).

Lovsången i församlingen har hört med sedan urkyrkans tid. Därav den apostoliska förmaningen i Efes. 5:19: »Talen till varandra i psalmer och lovsånger och andliga visor, och sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan, och tacken alltid Gud och Fadern för allt, i vår Herres, Jesu Kristi namn.»

Den kristna kyrkan gick in i ett stort och rikt arv av psalmer och lovsånger som Israel hade samlat tillhopa under sekler. Det fanns i Psaltaren, och med denna psalmbok följde också melodier. Nyskapelser av sånger förekom i urkyrkan.

De tre stora cantica härstamma därifrån: Sakarias lovsång, Marias lovsång, och Simeons lovsång. De följde sedan kyrkans dagliga bönetimmar vid laudes, vesper och completorium.

Uppenbarelsernas bok ha bevarat andra lovsånger (5:9, 12; 15:3—4). Dessa nytestamentliga lovsånger äro byggda efter mönstren från det gamla förbundets poesi. De sjöngos förvisso också på samma sätt som psalmerna i synagogan.

Intressanta rön ha gjorts under de senaste årtiondena, bland de judiska församlingar, som levat isolerade i Yemen alltsedan förkristen tid. Dessa »öar» ha bevarat det gamla synagogala sångsättet i ett ålderdomligt skick, och det visar sig vara nära besläktat med den inom Kristi kyrka bevarade kultiska sång, som högst oegentligt plägar kallas för den gregorianska (IDELSOHN). Sången är givetvis mycket äldre än någon Gregorius. Den går tillbaka i sin äldsta utformning till synagogans sång, men även från hellenistiskt håll rönt kyrkans sång inflytande.

På denna synagogala grund uppbyggdes genom århundradena den kristna kyrkans egen sång. Den föddes samtidigt med hennes nya gudstjänstformer, mässan och tidegården, och samtidigt med att kring dessa uppbyggdes kyrkans eget år. Denna nya sång, som tidigast enligt antik sed fortplantades muntligen från den ena generationen till den andra, började upptecknas på 800—900-talen. Det egentliga nyskapandet kan anses avslutat omkring år 1200.

VÄRLDEN ÄR BRA LITEN. III.

Under några veckor i somras fick jag förmånen att åter en gång vara vice pastor (numera heter det visst kyrkoherdevikarie!!) i Sura församling några mil utanför Västerås. Sura Kyrka är en av stiftets vackraste kyrkor, med fantastiska målningar av kyrkokonstnären (och Sura sonen) Nils Aron Berge. Verkligen något att resa till och bese.

Kyrkoherde Bengt hade sagt till mig att andra veckan skulle en pensionerad ingenjör och tillika kyrkokantor boende i Västerås fungera. Ni kunde väl åka tillsammans.

Sagt och gjort. Jag kontaktade Ing Rolf Mellquist på Kungshögsgatan Badelunda församling på öst i Västerås. För mig blev det en omväg fram och tillbaka på cirka 30 km.

"Du är östgöte" var det första han sade i bilen. " Jag hoppas verkligen att det hörs" var mitt svar. Och för att visa det drog jag till med *öl, mjölk Borenberg Norrköping och Motala* på redig östgötska. " Ja jag är uppväxt i Motala, har gått i skolan där och tagit studenten. Efter min utbildning arbetade jag på SAAB och åkte varje dag med MÖJ". Båda förklarade vi det vansinniga i att lägga ner den här järnvägen. Tänk vilken turistattraktion med stånkande ånglok uppför Vretaklosterbacken (Eller hur Niklas!!).

" Adell, jag har hört det namnet förut". Bums tänkte jag på Arthur, syster Essie, nej det var inte dem det gällde inte heller Niklas. " Min far var lärare" sa Rolf. Vad hette han. Erik Mellquist och bodde nästan hela sitt liv i Motala. Då gick det upp ett ljus hos mig. Erik Mellquist, visst hade pappa Knut talat om honom. "Också min far var lärare och kantor. Den största delen av sitt liv i Ljungs församling på Östgötaslätten. " När tog Din far examen" Rolf sa: " jag tror det var 1923". När jag kom hem tittade jag i mina släkthandlingar. Pappa Knut tog lärarexamen 1920. Nästa gång vi åkte tillsammans sa Rolf " Jag sa fel det var 1920 som min far tog lärarexamen i Linköping".

Här satt vi alltså en pensionerad ingenjör, som huvuddelen av sitt liv varit verksam på ASEA i Västerås, en kyrkoherde emeritus i bil till Sura och konstaterade att våra fäder varit seminariekamrater Linköping och tog examen 1920. **Världen är bra liten.** Pappa Knut började sitt seminarium i Uppsala, då farfar och farmor bodde i Kulla på uppsalaslätten. Efter två år kom han till Linköping och gick alltså de sista åren där. Erik Mellquist blev trogen Motala hela sitt yrkesverksamma liv. Pappa Knut kom till Hogstad, Bjärka Säby, om vilket han sagt att det var den lyckligaste tiden, sökte 1925 Ransäter ville inte ha platsen men däremot lärarinnan Ingeborg Söderholm från Vänga Västergötland. 1926 befanns de nygifta i Ljung. Gemensamt hade Mellquist och pappa Knut en folkskole-inspektör Gunnar Hede-gård (poeten Gunnar Hede) som förresten var gift med en seminariekamrat till mamma Ingeborg. En folkskoleinspektör som såg till lärarna och inte minst deras tjänstebostäder. Under årens lopp samlades seminariekamraterna då och då till möte, mestadels, tror jag, i Linköping men också bl a i Kristinehamn. Av de övriga kamrater var en av dem född i Nykil! och en annan -Harry Öhlin- under 1950 hotellchef på Falsterbohus.

Visst är väl världen bra liten ibland!

Bo Adell

Ett rimmat alfabete av år 2002 tillägnat Kyllan
Rimsmed: A la Rik.

Avinsektningsslampans ljus
skrämmer myggen i vårt hus.

Bonnar gör en basse när
olovligt han flyr vår här.

Carter, fredsprofet i år
utav norrmän priset får.

Dunderhoning Bamse tär
Jättestark han därför är.

Elefantens snabel blev
till som Kipling det beskrev.

Fantasy, en litterär
form som blivit populär.

Gävles halmbock kanske får
eldig ändalykt i år.

Harlequinlitteratur
är av lättviktig natur.

Isai, Kung Davids far
finns i psalmboken ej kvar.

Jak ett vanligt korsordsdjur
finns som både ko och tjur.

Kandelabern sprider ljus
i palats och burgna hus.

Lussekatt, en bulle, gul
ätes redan före jul.

Mora, mål som hägrar för
den som Vasaloppet kör.

Nackarpsdal och Kopparhatt
verklig nationalparksskatt.

Obstretik är läran om
huru barn till jorden kom.

Parallelltrapetsen är
geometriskt till besvär.

Quai, d'Orsay, rue de Paris
där franskt UD man kan si.

Ramlaren på jakt ses gå,
vill sin ramlerska snabbt få.

Sabadill mot huvudlöss
använts båd' till lands och sjöss.

Talgdank sägs att upp det går
när briljant idé man får.

Umes IKSU-lag man ser
vollyboll med smash slå ner.

Vänern kommer ytligt först.
Är bland svenska sjöar störst.

Weber, Carl Maria von
nedskrev en och annan ton.

Xylotek är sådant skjul
vari samlas ved till jul.

Ymer, båt vars uppgift är
bryta is bland ö och skär.

Zamenhof, polack som fann
på ett språk för alle man.

Åtalbart är att med schvung
kasta tårta på vår kung.

Ällingen så grim att se
granner svan till slut han ble'.

Ödets nornor styra oss,
bland de tre finns Atropos.

Arn

Sedan författaren Jan Guillou levit i 10 år med sin actionhjärte Carl Hamilton, täcknamn Coq Rouge, släppte han nutiden och begav sig till riddartiden, ett ordentligt steg bakåt till 11- och 12-hundratalen. Det blev en trilogi om Arn Magnusson - "Vägen till Jerusalem", "Tempelriddaren" och "Riket vid vägens slut" samt uppföljaren "Arvet efter Arn", som handlar om Birger Jarl. Det märks att författaren har idkat inträngande studier både vad gäller tidig svensk historia och Orientens historia under tiden för korstågen till Palestina. Så till romanerna:

Magnus Folkesson och hans norskfödda hustru Sigrid välsignades med två söner, Eskil och Arn. Sigrid hade ärvt jordagods i Västergötland, som hon donerade till cistercienserna i Varnhem. I unga år råkar Arn ut för en olycka och ligger för döden men Sigrids böner och löfte att Arn skulle överlämnas till Gud får Arn att tillfriskna. Hos bröderna i Varnhem och på Jylland får Arn en gedigen utbildning i latin, gregoriansk sång, humaniora, naturvetenskap men också i ridning, smide och vapnens handhavande. Före fyllda 20 år återvänder han till hemmet Arnäs under dramatiska former på ett arabiskt fullblod. Hans bror Eskil står i begrepp att gifta sig med Katarina Algotsdotter och Arn förälskar sig i hennes rödhåriga syster Cecilia, senare kallad Cecilia Rosa. Kärleken besvaras och följderna blir ett kärleksbarn. Stor skandal! De två döms till 20-åriga straff: Cecilia till klosterliv i Gudhem under den ondskefulla abbedissan Rikissa och Arn till att tjäna Tempelriddarorden. De lovar varandra trohet inför Gud. Deras barn tas om hand av Folkungarna som Birger Brosas fosterson under namnet Magnus Månesköld (eg. Minnesköld).

Den andra delen, "Tempelriddaren", är parallell berättelse om Arns liv i "Det heliga Landet" och Cecilians liv i klostret. Arn, som är en välutbildad man, avancerar inom Tempelriddarorden. Han lär sig arabiska hjälpligt, han lär sig förstå saracenernas krigsteknik, han genomskådar Tempelriddarnas snikenhet och låga moral och han blir god vän med den saracenske befälhavaren Saladin, trots att de står på var sin sida. Arns stridsmaxim är: kan du spara någons liv, gör det. I den krassa verkligheten behåller Arn sin gudstro, sin humanism och sin kärlek till Cecilia. Efter 20 år kan han återvända i sällskap med hantverkskunniga vänner, arabiska fullblod och en ansenlig förmögenhet.

I Gudhem får Cecilia slita ont, arbeta hårt, straffas för minsta förseelse men lär sig mycket: trädgårdsskötsel, läkekonst, vävning, sömnad, latin och sång men även bokföring och handel. Till Gudhem kommer också Cecilia Ulvhildesdotter, en blond mö som kommer att kallas Cecilia Blanka. Hon trakasseras på samma sätt av abbedissan Rikissa, men är av hårdare virke än Cecilia Rosa. Orsaken till trakasserier är politiska: Rikissa tillhör Sverkerska ätten, Cecilia Rosa är genom sonen Magnus lierad med Folkungarna och Cecilia Blanka är trolovad med kungakrävaren Knut Eriksson, son till Erik den helige och alltså lierad med Erikska ätten. De båda Ceciliaerna tar sig igenom år av mobbing och straff och knyter ett oslitligt vänskapsband. Cecilia Blanka slipper först undan Rikissas hårda regemente, eftersom Knut blivit vald till kung och gör henne till sin drottning. Då Cecilia Rosa blir svårt sjuk tar Birger Brosa henne under sina vingars skugga, installerar henne i ett kloster han inrättat, inte som abbedissa, eftersom hon ej tagit doket, utan som ekonomiskt ansvarig verksamhetsledare. När Rikissa dör verkar allt frid och fröjd och andra delen tar slut.

Sista delen i trilogin är svensk medeltidshistoria - den återkommande kampen mellan Sverkerska ätten, uppbackad av danskarna och Erikska ätten i sin tur stödd av svearna och av Folkungarna. Den är också slutet på Arns och Cecilians kärlekssaga - de gifter sig och får en

ålderströst, en dotter. Men det är också historien om hur Arn i Forsvik bygger ett hantverkscentrum och skapar en krigsakademi medan brodern Eskil bygger upp ett handelsimperium från nordligt Norge till ryska Novgorod med centrum i Arnäs och Forsvik. Dessutom upprättar Arn något av ett centralförsvar genom att anlägga borgar vid Forsvik i norr, Arnäs centralt och Näs på Visingsö i söder, helt i stil med Baltzar von Platens idéer cirka 600 år senare. Så inträffar den sista kampen: Sverkrar och danskar drabbar sammam med Erikar och Folkungar. De "svenska" segrar tack vare Arns överlägsna taktik, många kämpar stupar och Arn blir dödligt sårad. Han avlider hos sin kära Cecilia i närvaro av sonsonen Birger, som han ger råden att verka för ett enat Sverige (Arn talar delvis danska!) och att flytta kungens residens till trakten av Mälaren. Det senare ombesörjde sonsonen Birger Magnusson, sedermera Birger Jarl.

Böckerna om Arn har rönt stor popularitet, varför turistorganisationerna i Västra Götaland skapat ett flertal paket "I Arns fotspår" i likhet vad man gjort i Ystad: "I Wallanders spår" efter Mankells kriminalkommisarie. Upplysning kan erhållas från

www.vastergotland.com/arn.asp

Vem var då Arn?

Eftersom Guillou tillåtit sig poetisk frihet och friskt blandat om i generationerna kan man inte med 100 %-ig säkerhet svara på frågan men det rör sig sannolikt om Bengt Snivels om vilken man vet ganska lite utom att han var far till Birger Brosa, Karl den döve och Magnus Minnesköld. Detta lämnar fältet fritt för författaren av historiska ungdomsromaner för vuxna.

Bengt Snivels Folkesson / Sigrid Lakman

Birger Brosa

Magnus Minnesköld / Ingird Ylva

Karl den döve

Knut Eriksson / Cecilia Ulvhildesdotter

Erik Knutsson / Rikissa Valdemarsdotter

Ingeborg Eriksdotter / Birger Jarl

Se i övrigt medlemsblad 63.

STENARNE LÄGGAS PÅ HIMLAVIS.

Vimne är en liten by i Veta socken i närheten av den nya E4 vid Spångsholm. I Sandstugan levde från 1860 talet till 1946 familjen *Johan August Samuelsson* 1832-1927 född i Rinna socken och hans hustru *Johanna Dahlin* 1833- 1915 född i Veta. Tillsammans hade de sju barn som alla till en tid bodde i Sandstugan. *Johanna* hade dessutom ett u. ä .barn *Lina* 1858-1941 med sig i boet.

Boken "*Stenarne läggas på himlavis*" skriven av sondottersonsonen *Göran Bergengren* handlar om den här familjen och följer framför allt döttrarna *Lina Tilda* 1862 -1940 *Emma* 1868-1909 och *Elin* 1871-1930 .

Bergengren låter oss på ett mycket charmfullt sätt följa familjens öde ända till 1996, då ett inbrott sker i Sandstugan i Vimne by. Vi får läsa om hur de hade det, säkert knapert, men man redde sig ändå. Man byggde en liten backstuga och där bodde familjen medan *Johan August* tjänade som dräng. Berättelsen utspelades i en tid " *där händers verk, fattigslit och för tidig död utgjorde ramarna*". Boken är en tidresa från 1800 tal till 1900 tal. *Tilda Lina* och *Emma* var sömmerskorna i Sandstugan och försökte att tjäna sitt levebröd på så sätt. De var ogifta. 1883 hände något stort i deras liv. I Godtemplarlokalen i Skänninge.

"*Systrarna är bänkade på tredje raden. Lina , på ytterkanten mot fönstret Halvsystrarna Tilda och Emma, innanför. Alla rörs av orden , men stunden är Linas. Det här är augustieftermiddagen när det händer. Aldrig senare ska det bli så starkt, bara finnas där. Frälsningen som outplånlig medvandrar. För Tilda är det annorlunda. För henne är det här fröet som skall växa, svälla och om några år ta över det mesta. Hon ska minnas dagen som första mötet med doktorn och doktorinnan. Bara att de finns räcker, ger henne tron , ett spår in i skrifterna, in i den dubbla planens lära. Emma , femtonåringen, ska gå från lokalen med 'Pilgrimsrösten' tryckt intill klänningslivet. Minnet blir en sångbok , något att visa i Sandstugan"*(sid 37).

Doktorn och doktorinnan. Det var *Carl August Lindquist*,1840 -1926 från Uppland, som i Amerika blir *Charles Lee* (namnet härlett från Elias, "Elias är Li och Li är Le") Döpt hos baptisterna, sjukvårdssoldat i nordstatsarmen läkare 1869. Bibelsprängd profet och fattig fri förkunnare. Doktorinnan *Ulrika Johansdotter* född i Häggebo i Gammalkils församling kallar sig *Julia Dedon* gifte sig med *Charles Lee* 1874.

Tillsammans for de land och rike omkring och förkunnade sin lära. De och sin rörelse som de kallade *Efraims budbärare*. Det huvudsakliga verksamhetsområdet var Norge ,USA och Kanada förutom Östergötland.. De byggde aldrig Kyrkor eller egna möteslokaler. Budbärarna skulle inte uppbära fast lön .

" *Nästan alla längtade till något bättre. Utom möjligen Solbergas herrskap. Rikedomen bär ett annat ok. Därför växte också budbärarnas plantor. När Charles Lee klev in på logarna och i sin predikan utsåg de fattiga till himmelrikets mottagare var myllan tjänlig.*

*'De komma genom sorg och nöd
till denna högtidsstund.
De sväfvat mellan lif och död
Men stått på ordets grund...'
sjöng man ur Pilgrimsrösten (sid 24).*

De talade om Guds dubbla plan: det som på olika sätt tidigare skapats av Gud, får sin motsvarighet i den sista tiden. Människan hade ingen odödlig själ inom sig. Alla är beroende av uppståndelsen för att få evigt liv. Läran om treenigheten hade inget stöd i bibeln utan hörde till folktron. Människan var beroende av Guds nåd för att få evigt liv. Men hon måste bättra sig och medverka med egen vilja. Det förbud mot bilder som Gud påbjöd är ett rättesnöre .Därför var till exempel gravstenar lika bannlysta som fotografier (sid 136-137).

För *Tilda* och *Lina Samuelsson* blev detta den tro man levde och dog på. Som budbärare besökte de nästan alla de sammankomster som paret *Lee* anordnade i Sverige. De antecknade mycket noga allt vad som sades. Mycket av det har *Göran Bergengren* redovisat i sin bok. För *Tilda* innebar det bland annat att hon en enda gång under sin levnad var i Stockholm. Men där fanns också besvikelser. *Kristus* kom inte tillbaka trots att man väntade på honom vid minst fyra tillfällen medan makarna *Lee* levde.

Boken är mycket fint illustrerad av *Gunnar Brusewitz*. Bara teckningarna på var och varannan sida gör att man gärna bläddrar i den.

Svenska Kyrkans präster gjorde allt för att hindra paret *Lee* att sprida den här rörelsen. I boken berättas om hur kyrkoherde *August Wilhelm Brolin* Veta i Norrgårds loge 1901 granskade lyssnade och förfärades.

"*Brolin har slagit sig ner på en bänk vid skullväggen. Han håller den svarta hatten i handen och svettas under prästkragen. Vid porten står länsman Lars Östergren från Viby. Bredvid sig har han fjärdingskarlen Oskar Andersson som bor i granngården här i Vimne.....Brolin vrider på sig. Guds ord är det i alla fall tänker han. Och det låter fint.... 'Bönderna kör säd till kyrkans präster. Säg mig den präst som äter sitt bröd i sitt anletes svett? Som profeten föreskriver?' 'Kyrkoherde Brolin', ropar länsman Östergren, som egentligen menar att någon bör ge svar på tal. Det är ju därför han är där, för att stävja villfarelsen. Många av budbärarna uppfattar denna inbrytning som en stridssignal och det uppstår ett visst tumult eftersom man inte alls är van vid offentliga opponenter inför makarna Lee. 'Halleluja' ropar broder Olsson från Herrberga kvarn. 'Upp I Adams döttrar' menar Hulda i Karlsberg. Emma tar sin storasyster hårt i armen. 'Vill någon hindra oss att tala' undrar doktor Lee med klar röst. Skägget darrar och han reser sig. 'Vi står under skydd av rikets lag, konventikelplakatet är avskaffat' fortsätter han... Brolin reser sig upp. Åhörarnas blickar vandrar mellan de två. Brolin med sin krage, doktorn med sin vänliga ögon. Många förstår inte riktigt vad de menar, men känner ordklyveriets allvar...."* (sid 68 -69)

För mig innebar läsningen av boken minnen från min tjänst i Gammalkil. I det gamla missionshuset som *Brusewitz* illustrerat på sidan 61, höll paret *Lee* möten. Det berättas i boken att en av mina företrädare i Gammalkil kyrkoherden *Anders Tollén* lyckades stänga budbärarna ute vid ett tillfälle genom att låsa portarna, men glömde bort husets tredje dörr, så mötet kunde hållas. Fullt riktigt påpekade man om religionsfrihet och att konventikelplakatet-förbudet att hålla religiösa möten - hade upphävts.

I Gammalkil talade man ännu på 1970-1980 talet om doktor *Charles Lee* och hans möten. En av de sista jordfästningarna som jag förrättade i Gammalkil var just en medlem av *Efraims budbärare*. Allt skulle vara mycket enkelt, på graven ingen gravsten.

För medlemmarna i *Anders Adells släktförening* måste denna bok vara intressant, våra anfäder i de här trakterna har på ett eller annat sätt säkerligen fått kontakt med *Efraims budbärare*. Dessutom skildrar boken en verklighet som många av dem levde i.

Bo Adell

**Göran Bergengren "Stenarne läggas på himlavis.. "Illustratör Gunnar Brusewitz
Östergötland läns museums förlag 2002.**

Kan beställas direkt från bokförlaget Papilio Slästorp Åsbo 595 92 Mjölby telefon 0142-590 17 genom att insätta kr 195:- på postgiro 33 87 06 -5. Skriv på talongen att det gäller *Stenarne läggas på himlavis*.